uken

Uniwersytet Komisji
Edukacji Narodowej
w Krakowie

dr hab. Joanna Pitura, Prof. UKEN
Instytut Filologii Angielskiej
Wydział Nauk Humanistycznych
Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

Kraków, dn. 11.03.2026

Recenzja dorobku naukowego, dydaktycznego, organizacyjnego i popularyzatorskiego dr Magdaleny Szyszki

w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego nauk humanistycznych w dyscyplinie językoznawstwo

1. Sylwetka Habilitantki i przebieg kariery naukowej

Pani dr Magdalena Szyszka jest absolwentką Uniwersytetu Wrocławskiego, gdzie w roku 1994 uzyskała dyplom magistra filologii angielskiej. Stopień doktora nauk humanistycznych w dziedzinie językoznawstwo uzyskała w roku 2016 na Uniwersytecie Opolskim na podstawie rozprawy *The interplay of language anxiety and pronuctiation learning strategies among English teacher trainees,* przygotowanej pod kierunkiem dr hab. Ewy Piechurskiej-Kuciel, prof. UO.

Z Uniwersytetem Opolskim Habilitantka związana jest zawodowo od 2011 roku, przechodząc kolejne szczeble awansu od stanowiska asystenta do adiunkta. Istotnym punktem w jej rozwoju naukowym był realizowany w latach 2022–2023 staż podoktorski (*postdoctoral researcher*) na Uniwersytecie Turku w Finlandii. Doświadczenie to pozwoliło na nawiązanie współpracy z uznanymi ośrodkami zagranicznymi i umiędzynarodowienie prowadzonych badań, co bezpośrednio wpłynęło na jakość dorobku prezentowanego w niniejszym postępowaniu.

2. Ocena głównego osiągnięcia naukowego

Osiągnięciem naukowym przedstawionym do oceny jest cykl siedmiu powiązanych tematycznie artykułów pod wspólnym tytułem: *Rola psycho-społecznych czynników indywidualnych w produkcji wybranych aspektów mowy w języku obcym na wyższych poziomach zaawansowania językowego* (Peltonen i in, 2025; Szyszka, 2022a, 2022b; Szyszka i in, 2024; Szyszka i Baran-Łucarz, 2024; Szyszka i Lintunen, 2023, 2025). Publikacje te ukazały się w renomowanych czasopismach o zasięgu międzynarodowym, takich jak: *Applied Linguisitics Review* (200 pkt MNiSW), *Journal of Multilingual and Multicultural Development, Research in Language, International Review of Applied Linguistics in Language Teaching* oraz *Journal of Language, Identity & Education*. Wysoka punktacja ministerialna oraz prestiż tych tytułów potwierdzają jakość merytoryczną prac Habilitantki.

Celem naukowym cyklu było zbadanie związku między czynnikami psycho-społecznymi a produkcją mowy w języku obcym (na poziomach B2-C2 według CEFR). Badania koncentrowały się na płynności wypowiedzi i dokładności wymowy oraz aspektach takich jak poczucie własnej wartości związane z uczeniem się języka obcego, tendencje etnocentryczne, tożsamość językowa, lęk językowy oraz gotowość komunikacyjna w języku obcym. Badania zostały trafnie osadzone m.in. w modelu procesu produkcji mowy w języku obcym (De Bot, 1992; Kormos, 2006) oraz teorii nabywania języka opartej na użyciu języka (Tomasello, 2009). Wybrane ramy teoretyczne są spójne, a wywód Habilitantki cechuje się klarownością.

Zaprezentowany cykl ukazuje biegłość w stosowaniu metod ilościowych i jakościowych Habilitantki. Na uznanie zasługuje wykorzystanie specjalistycznego oprogramowania Praat do analizy zebranych próbek mowy, co pozwoliło na uzyskanie precyzyjnych i obiektywnych wskaźników płynności mowy.

Wyniki przeprowadzonych badań wnoszą nową wiedzę w obszar glottodydaktyki i psycholingwistyki. Do najważniejszych osiągnięć należy zaliczyć wykazanie zależności miedzy lękiem językowym a tempem mowy. Habilitantka dowiodła, że wysoki poziom lęku skutkuje częstszym stosowaniem pauz wypełnionych w sąsiedztwie pauz niewypełnionych, co sygnalizuje wydłużony czas planowania wypowiedzi. Kolejne osiągnięcie to wykazanie zależności pomiędzy gotowością komunikacyjną a płynnością mówienia. Tutaj Habilitantka wykazała, że na poziomach C1 - C2 gotowość do komunikacji poza klasą znacząco przyspiesza tempo mowy i artykulacji. Ważnym osiągnięciem są również analizy czynników tożsamościowych - badania pokazały, że niższy poziom etnocentryzmu oraz wyższa samoocena w obszarze wymowy sprzyjają większej poprawności artykulacyjnej.

Należy odnotować, że przeprowadzone badania skupiły się na monologu narracyjnym z wykorzystaniem bodźców obrazkowych (opisane w publikacjach 1 - 4). Choć taka procedura pozwala na wyeliminowanie zmiennej „wiedzy o świecie", warto byłoby w przyszłości rozszerzyć pole badawcze o interakcję ustną oraz zadania wymagające wydobywania treści z pamięci semantycznej / epizodycznej, co mogłoby ukazać inne oblicza płynności mowy.

Podsumowując tę część oceny, stwierdzam, że cykl publikacji dr Magdaleny Szyszki stanowi oryginalne i znaczące rozwiązanie problemu naukowego umiejscowionego w obszarze produkcji mowy w języku obcym. Autorka wykazała się pełną samodzielnością badawczą (udziały dr Szyszki w publikacjach wieloautorskich są bardzo wysokie), umiejętnością planowania i realizacji złożonego projektu międzynarodowego, sprawnością w analizie danych (próbek mowy) oraz rzetelnością w ich interpretacji. Przedstawiony dorobek w pełni wpisuje się w wymagania art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy.

3. Dorobek naukowy poza osiągnięciem głównym

Problematyka naukowa dr Szyszki wykracza poza zakres głównego osiągnięcia, a jej prace wykazują spójność merytoryczną. Habilitantka w Autoreferacie wyodrębniła cztery komplementarne obszary swoich zainteresowań: dydaktykę wymowy języka angielskiego, wpływ czynników afektywnych na ten proces, strategie uczenia się wymowy oraz badania glottodydaktyczne w zróżnicowanych grupach wiekowych (w tym wśród seniorów i studentów kierunków nauczycielskich).

Dorobek poza głównym osiągnięciem obejmuje łącznie 23 publikacji, z czego 13 ukazało się po uzyskaniu stopnia doktora (od 2016 roku włącznie). Prace te zostały opublikowane w uznanych wydawnictwach i czasopismach o zasięgu międzynarodowym, takich jak Springer, Multilingual Matters, *Studies in Second Language Learning and Teaching,* czy *Theory and Practice of Second Language Acquisition*. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że badania Habilitantki charakteryzują się silną synergią teorii z praktyką pedagogiczną. W publikacjach analizuje ona m.in. efektywność wykorzystania transkrypcji fonemicznej i „phonetic portfolio", a także promuje autonomiczne podejście do nauki wymowy. Interesującym i nowatorskim nurtem w jej pracy są badania nad nauczycielskimi kompetencjami międzykulturowymi (projekt „Tandem Learning for Teacher Training" realizowany we współpracy z ośrodkiem w Izraelu) oraz badania dotyczące strategii kompensacyjnych u starszych uczniów języków obcych.

Wskaźniki bibliometryczne potwierdzają wpływ prac dr Magdaleny Szyszki na rozwój dyscypliny. Według bazy Google Scholar jej prace odnotowały 688 cytowań, a indeks Hirscha wynosi h=10. Prace Habilitantki są cytowane w najbardziej prestiżowych periodykach światowych, m.in. *Annual Review of Applied Linguistic, Language Teaching Research,* czy *System*. Tak wysoka rozpoznawalność dorobku świadczy o pełnej dojrzałości naukowej i ugruntowanej pozycji Habilitantki w międzynarodowym świecie naukowym.

4. Aktywność międzynarodowa i międzyuczelniana

Działalność dr Szyszki w pełni realizuje wymóg istotnej aktywności naukowej w więcej niż jednej uczelni, w tym za granicą, określony w art. 219 ust. 1 pkt 3 ustawy. Głównym elementem rozwoju naukowego Habilitantki był staż podoktorski na Uniwersytecie w Turku w Finlandii (lata 2022–2023). W ramach grantu „Fluency and Disfluency Features in L2 Speech (FDF2)", finansowanego przez Research Council of Finland, dr Szyszka koordynowała prace zespołu badawczego, co świadczy o jej wysokich kompetencjach w zakresie zarządzania projektami w nauce.

Pobyt w Finlandii zaowocował również intensywną aktywnością konferencyjną - Habilitantka zaprezentowała wyniki badań na 10 konferencjach międzynarodowych z czego 7 odbyło się w ośrodkach zagranicznych. Współpraca z Kaye Academic College of Education Beer-Sheva w Izraelu zwieńczona jest wspólną publikacją, co potwierdza trwałość jej międzynarodowych sieci badawczych.

5. Działalność dydaktyczna, organizacyjna i popularyzatorska

Obraz dorobku dr Szyszki dopełnia jej bogata aktywność na polach dydaktyki, organizacji życia naukowego oraz popularyzacji wiedzy.

Habilitantka prowadziła zróżnicowane kursy na studiach I i II stopnia, w tym autorskie kursy bezpośrednio powiązane z jej specjalizacją (wymowa, płynność wymowy). Jest doświadczoną promotorką 15 prac magisterskich oraz recenzentką 78 takich prac. Jej kompetencje dydaktyczne wykorzystywane i rozwijane były również w ramach licznych projektów i przedsięwzięć międzynarodowych (CAMINO, FORTHEM, TOOLS, DysTEFL2, ERASMUS+).

Dr Magdalena Szyszka pełniła również szereg odpowiedzialnych funkcji, w tym kierownika Katedry Akwizycji Języka Angielskiego, Senatora Uniwersytetu Opolskiego oraz dyrektora

dwujęzycznego liceum. Angażowała się w prace komisji egzaminacyjnych (CKE) i kwalifikacyjnych dla nauczycieli, a także współorganizowała 5 konferencji naukowych. Za swoją działalność na rzecz uczelni została uhonorowana nagrodą Rektora Uniwersytetu Opolskiego.

Habilitantka skutecznie przenosi teorię i wyniki badań na grunt praktyczny. Prowadziła liczne szkolenia dla nauczycieli (w Opolu i Katowicach) oraz warsztaty dla maturzystów w ramach Festiwalu Nauki czy Akademii Młodego Poligloty. Jest również autorką publikacji skierowanych do nauczycieli.

Podsumowując tę część, działalność dr Szyszki w tych polach jest wzorowa i świadczy o jej zaangażowaniu w misję społeczną nauki oraz w kształcenie kadry przyszłych nauczycieli.

6. Konkluzja

Po analizie przedłożonego osiągnięcia naukowego oraz całokształtu dorobku dr Magdaleny Szyszki, stwierdzam, co następuje:

1. Główne osiągnięcie naukowe - w postaci cyklu powiązanych tematycznie publikacji pt. *Rola psycho-społecznych czynników indywidualnych w produkcji wybranych aspektów mowy w języku obcym na wyższych poziomach zaawansowania językowego* - stanowi znaczny wkład w rozwój dyscypliny językoznawstwo. Habilitantka wykazała się zdolnością do ujmowania złożonych zjawisk z zakresu glottodydaktyki i fonetyki, umiejętnością stawiania pytań badawczych oraz biegłością w stosowaniu zaawansowanej metodologii. Tym samym dorobek ten w pełni wyczerpuje przesłanki określone w art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.
2. Aktywność naukowa dr Magdaleny Szyszki, realizowana zarówno w ośrodkach krajowych, jak i podczas stażu podoktorskiego na Uniwersytecie w Turku (Finlandia), a także jej udział w międzynarodowych projektach badawczych, stanowi dowód na istotną aktywność naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, w tym za granicą. Spełnia to wymogi określone w art. 219 ust. 1 pkt 3 wspomnianej ustawy.

Biorąc pod uwagę powyższe, z pełnym przekonaniem stwierdzam, że Pani dr Magdalena Szyszka spełnia wszystkie ustawowe wymagania stawiane kandydatom do stopnia doktora habilitowanego.